

Estils

IMATGES DEL CANT ESPIRITUAL
El llibre *Gràcies* és el *Cant Espiritual* de Joan Maragall plasmat amb les imatges del veterà fotògraf Joan Guerrero.

Renovar-se o morir

Teresa Forcades dedica un llibre als moviments eclesials que volen canviar certs aspectes de l'Església

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Explicuen que quan Francesc d'Assís tenia poc més de vint anys va sentir una veu que li va dir: "Francesc, vés i repara la meua església que, com veus, s'està ensorrant". Crida imperant que canvia vides. Al llarg de la història del cristianisme són molts els que han sentit aquest missatge, sigui de forma directa o a través de diverses ressonàncies i ecos. Una crida que dins de l'Església catòlica es manté insistent, en especial des de la dècada de 1970. Són milers les persones que, empeses pels desitjos de reparació, emprenen vies complexes i no sempre acceptades. Veus que no busquen la provocació, sinó l'acceptació i inclusió. Conscients que tot treball de renovació i reforma de les parts més malmeses s'ha de començar per la base, els moviments han anat proliferant en aquests anys, i actualment són molts els fronts oberts. És el Papa Francesc l'esperança per assolir tots aquests canvis estructurals en una Església que per molts s'ensorra, víctima de l'enquistament i el clericalisme i minada per casos constants d'escàndol públic i moral –des de la corrupció financera a la pederàstia–? "Semblaria que aquest Papa pot aportar a l'Església catòlica l'impuls necessari per a una renovació a l'altura dels temps actuals, però això no succeirà", afirma convençuda la coneguda metgessa, teòloga i monja benedictina Teresa Forcades. I afegeix: "Els canvis profunds no vénen mai des de dalt. Francesc és una peça clau per prestar atenció a aquests moviments i obrir de nou les finestres vaticanes. L'obertura de finestres li correspon a ell; la força renovadora que hi pot entrar correspon a la base eclesial, molt particularment als qui més s'ofereixen".

El recurs a la consciència

Per conèixer amb més exactitud la tasca ingent dels moviments eclesials de base que treballen per aconseguir que l'Església catòlica accepti els canvis, Forcades publica aquests dies un llibre centrat en moltes d'aquestes iniciatives: *Els reptes del Papa Francesc* (Viena, 2017). Però abans d'endinsar-se en radiografiar les nombroses demandes i activitats que fan catòlics d'arreu del món perquè l'Església no acabi d'ensorrar-se, l'autora defineix el seu posicionament fonamental, una base nítida per entendre que els canvis no només són possibles, sinó imprescindibles: "L'Església catòlica romana no és una institució, sinó un sacrament,

El llibre *Els reptes del Papa Francesc*, de Teresa Forcades, parla dels moviments eclesials de base per canviar l'Església. PERE TORDESA

una festa, un signe escatològic, un espai de gratuïtat, un miracle d'amor –escriu Forcades–. Jesús no va instituir l'Església. Jesús va fer possible l'espai existencial comunitari que l'Església reconeix i celebra com a casa pròpia de tots els homes i les dones". I les normes? Les lleis? I el dret canònic? "Són molt importants, però són a un altre nivell", respon. I puntualitza: "Precisament perquè el miracle del ser de l'Església és un miracle d'amor, no es pot portar a terme sense la participació activa dels seus membres, de tots els seus membres, sense cap excepció. Precisament perquè és un miracle d'amor, l'Església està cridada a ser una democràcia (una veritable democràcia, no una democràcia formal que es fonamenta en l'exclusió dels més vulnerables com les pseudodemocràcies capitalistes)".

Malgrat aquesta vocació democràtica de l'Església, Forcades és conscient que la història ha anat, malauradament, per un camí ben diferent: "En comptes d'una comunitat de germanes i germans, la institució eclesial es converteix en un sistema opressiu que justifica el domini pràctic dels uns sobre els altres. Quan els qui dominen ho fan en virtut d'un suposat poder sagrat, la patologia resultant s'anomena sacerdotisme o, en el cas de l'Esglé-

Canvi
"L'Església està cridada a ser una veritable democràcia", diu Forcades

Gènere
Segons la teòloga, les dones han de poder ser ordenades sacerdot

catòlica, clericalisme", exclama la teòloga. Frases dures, batzacs inevitables quan s'emprenen reformes estructurals importants, que busquen sacsejar consciències i, també, esclarir algunes tergiversacions que segons Forcades, segons milions de catòlics, l'Església ha d'assumir i rectificar si no vol veure com els fidels s'allunyen encara més dels dictàmens oficials. "Aquest clericalisme masculista i celibatari és responsable de l'escissió creixent entre magisteri oficial i praxi dels fidels en matèria de moral sexual –afirma Forcades–. El clericalisme com a pecat estructural no és gens fàcil de superar. Individus i comunitats haurem d'anar aprenent a exercir cada vegada més, des de la caritat i amb una autèntica i confiada voluntat d'unitat, una llibertat d'esperit creixent i el recurs a la mateixa consciència".

Moviments plurals

El llibre repassa les opinions i l'activisme de moviments internacionals que precisament enfoquen les seves demandes en l'àmbit sexual i de gènere, com Catòlics pel dret a decidir, Som Església, la Pfarre Initiative (iniciativa dels rectors), el Moviment de catòlics ordenades com a sacerdots i com a bisbes, el moviment de capellans casats, Di-

vorciats dins l'Església i el moviment de cristians LGTB. Totes elles iniciatives que, amb el temps, van aconseguint ressò, suport i alguns canvis, malgrat que certs aspectes principals semblin inamovibles. Per això Forcades, com moltes altres persones integrants d'aquests moviments, nodreixen les seves reivindicacions amb arguments teològics que en lloc d'allunyar-los de l'esperit eclesial el que fan és justament el contrari: enriquir-lo i revifar-lo. La monja benedictina no deixa lloc al dubte: "És teològicament consistent des d'un punt de vista cristià que les dones puguin ser ordenades sacerdot i que les parelles homosexuals o transsexuals puguin casar-se per l'Església". Aquesta consistència la recull de l'evangeli, entès aquest com a eina inclusiva i no com a arma d'atac. I, conseqüent, conclou: "La nostra plenitud humana no està subjecta a les categories de gènere ni a cap altra categoria, sinó que es realitza solament quan la persona està disposada a reconèixer la pròpia originalitat, que és irreductible i única i que es desplega sempre en comunitat", diu Forcades mentre, mirant enlaire, no al cel, sinó a les altes esferes eclesials, diu: "¿Sabeu interpretar l'aspecte del cel i de la terra i no sabeu interpretar el temps en què viviu?" (Lc 12,56). —

OPINIÓ

Elogi de la discreció

EULÀLIA FANAL

INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

Tradicionalment les dones hem patit l'ordre de romandre discretes, entesa com a pràctica de segon pla, sense dret ni vot, mantenint l'ordre gairebé cosmològic pel qual quan una dona deixava de ser discreta el món perillava (el món dels homes, s'entén). Hi ha, però, un elogi de la discreció que no veu d'aquesta doble moral i que mereix no ser menystingut. És lògic que a moltes dones se'ns encenguin les llums d'alarma quan sentim elogiar la discreció, que sovint entenem com una restricció a la nostra llibertat. ¿Com conciliar, doncs, aquesta discreció que fa front a la societat de l'espectacle i de l'enlluernament amb nosaltres mateixos amb el nostre dret a l'acció i la paraula? El filòsof Pierre Zaoui ha dedicat un llibre –*La discreció*, recentment publicat en castellà per Arpa– on ens proposa una perspectiva suggeridora: entendre la discreció no des de la moral, sinó des de la micropolítica. I el concepte de micropolítica és important, perquè com ens explica l'autor la macropolítica també fa un ús de la discreció, però en aquest cas per ocultar-se, mentre que la discreció que proposa Zaoui és positiva: una discreció que no té res a amagar, i que al contrari de les limitacions morals, no limita. "Fer-se discret és crear, donar, estimar, deixar-se ser", diu aquest filòsof. Perquè el poder revulsiu de la discreció serveix com antídote pel món de les aparences, contra l'obligatorietat de mostrar-nos i d'estar sempre disponibles, fins i tot ens ajuda a aturar-nos i, des de l'anonimat, passejar i mirar les coses des de la serenitat, obrir-nos al món i rebre'l com és. En aquest sentit recull el llegat de les tradicions espirituals segons les quals sense discreció no hi ha experiència vàlida d'agraïment i recolliment, alhora que ens ofereix una eina micropolítica per no caure en la voràgine de l'espectacle.

GETTY